

РЕШЕНИЕ

2026 елның 26 августа

Бишнэ авылы

КАРАР

№ 45

Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль
районының Бишнэ авыл
жирлеген Совет депутатының
этика кагыйдэләрен раслау
турында

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Бишнэ авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставы нигезендә һәм Зеленодольск муниципаль районының Бишнэ авыл жирлеген Совет депутаты статусы турындагы нигезләмә нигезендә Зеленодольск муниципаль районының Бишнэ авыл жирлеген Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнэ авыл жирлеген Совет депутатының кушымтада бирелгән этика кагыйдэләрен расларга.

2. Әлеген карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләрен порталы составында Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнэ авыл жирлеген мәгълүмат стендларында түбәндәгелә адреслар буенча: Бишнэ авылы, Үзәк урам, 5 йорт (советның административ бинасы), Бишнэ авылы, Мәктәп урамы, 10 йорт (Бишнэ мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

**Бишнэ авыл жирлеген
башлыгы, Совет рәисе:**

И.М.Фатхуллин

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге Советы депутатының этика кагыйдэләре

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге Советы депутатының этика кагыйдэләре (алга таба - этика кагыйдэләре) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге Советы депутатының (алга таба- депутат) депутат вәкаләтләрен башкарганда, шул исәптән депутатлар арасындагы мөнәсәбәтләрдә, шулай ук депутатларның дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфай затлары, жәмәгәтьчелек, сайлаучылар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрендә гомуми кабул ителгән этик нормалар нигезендә үз-үзен тотышын билгели торган акт булып тора.

2. Депутатларның эшчәнлегенә принциплар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- Зеленодольск муниципаль районының «Бишнә авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә мәнфәгатьләрен һәм сайлаучылар мәнфәгатьләрен яраштыру;

- Россия Федерациясенең Конституциясен, федераль законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм муниципаль хокукый актларын үтәү;

- яхшылык, гаделлек, намуслылык һәм намуслылык идеалларын чагылдыра торган әхлакый критерийларга буйсыну;

- шәхси үрнәк, хөрмәт һәм әхлакый нормаларны, мәдәниятне һәм эшлекле мөнәсәбәтләрне үтәү нигезендә жәмгыятьтә югары хокукый культураны эшлекле рәвештә формалаштыру;

- депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керткән башка депутатларның, вазыйфай затларның һәм гражданның абруен хөрмәт итү.

3. Депутат үзенең, үзе тәкъдим иткән сайлаучыларның, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлеге Советының (алга таба – Совет) абруен төшерергә сәләтле гамәлләрдән, гаризалардан һәм адымнардан тыелырга тиеш.

Депутат әлегә этика кагыйдэләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) шәхси кызыксынучанлыгы (турыдан-туры яки читләтелгән) булган конкрет мәсьәләләрне эзәрләүдә, фикер алышуда һәм тавыш бирүдә катнашмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзенә тотыштан тыелырга, шулай ук аның абруена яисә Совет абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы хәлләрдән сакланырга;

3) Советта билгеләнгән гавами чыгышлар ясау кагыйдэләрен үтәргә;

4) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат

вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләр) алмаска, беркетмә чаралары (рәсми делегацияләр, визитлар, тантаналар) белән бәйле рәвештә алынган бүләкләрдән кала, алар муниципаль милеккә тапшырылырга һәм муниципаль хокукий актта билгеләнгән тәртиптә исәпкә алынырга тиеш.

II. Советта депутат эшчәнлегә өлкәсендә этика кагыйдәләре.

4. Һәр депутат Советта һәм аның органнарында игелекле, үзара ярдәмләшү һәм иптәшләрчә хезмәттәшлек атмосферасы булдыруга ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутат башкаларның фикеренә карата түземлелек һәм хөрмәт күрсәтергә, башка депутатларга карата ихтирамсыз мөнәсәбәткә юл куймаска, карарлар кабул итәр алдыннан башка депутатларның фикерләрен һәрьяклап исәпкә алырга тиеш.

Депутат апелляциясезлек күрсәтергә, үз позициясен янаулар, ультиматумнар һәм башка шундый ысуллар ярдәмендә көчләп тагарга хокуклы түгел.

6. Депутатлар бер-берсенә һәм Совет сессиясендә катнашучы барлык затларга рәсми рәвештә мөрәжәгать итәргә тиеш. Бер-берсенә, шулай ук Совет сессиясә эшендә катнашучы башка затларга мөрәжәгать иткәндә "хөрмәтле" сүзә булган мөрәжәгатьнең гомуми кабул ителгән формасын кулланырга.

7. Совет сессиясендә һәм аның органнары утырышларында чыгыш ясаучы депутат үз чыгышында депутат һәм башка затларның намусына һәм абруена зыян китерүчә тупас, кимсетүлә сүзләр кулланырга, законсыз гамәлләргә өндәргә, белә торып ялган мәгълүмат кулланырга, кемнәндер адресына нигезсез гаепләүләр жибәрергә хокуклы түгел.

Күрсәтелгән кагыйдәләрне бозган очракта, рәислек итүчә чыгыш ясаучыны кисәтә, ә кабат бозган очракта, Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлегә Советы Регламентында каралган тәртип буенча аны сессия ахырына кадәр сүзеннән мәхрүм итә.

III. Депутатның дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакуләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар һәм гражданныр белән үзара мөнәсәбәтләрендәге этика кагыйдәләре

8. Депутат дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, иҗтимагый берләшмәләр, массакуләм мәгълүмат чаралары, вазыйфаи затлар

һәм гражданнар белән үзара мөнәсәбәтләрдә депутат статусы белән бәйле мөмкинлекләренә шәхси максатларда файдаланырга хокуклы түгел.

9. Депутат аңа депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру нәтижәсендә билгеле булган мәгълүматны, әгәр бу мәгълүмат дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон белән саклана торган башка серне тәшkil итсә, фаш итәргә хокуклы түгел.

10. Депутат, тиешле вәкаләтләре булмаган килеш, Совет исеменнән аның рәсми вәкиле буларак чыгыш ясарга хокуклы түгел.

11. Депутат, массакүләм мәгълүмат чараларында, жыелышларда һәм митингларда, йөрешләрдә, демонстрацияләрдә сайлаучылар алдында чыгыш ясаганда, төрле гавами белдерүләр ясап, жирле үзидарә органнары, иҗтимагый органнар, оешмалар һәм вазыйфаи затлар эшчәнлегенә аңлатма биргәндә, ышанычлы фактларны гына кулланырга тиеш.

Гавами чыгышларда һәм белдерүләрдә дәрәс булмаган фактларны белә торып яки игътибарсыз куллану, шулай ук вазыйфаи затларның, жирле үзидарә органнарының, оешмаларның, аларның оештыру-хокукий формаларына карамастан, намусын һәм абруен кимсетү очрагында депутат үз белдерүләренә дәрәс булмавын танырга, мәнфәгатьләре яисә намусы һәм абруена кагылган органнардан, оешмалардан, аларның оештыру-хокукий формаларына карамастан гафу үтенергә тиеш. Гавами рәвештә кире кагу һәм гафу үтенү бурычы жибәрелгән хокук бозуларны баян итеп дәрәс булмаган мәгълүмат тарату фактының, башкару рәвешләренә һәм вакытларының Комиссия карары белән билгеләнгән вакытта барлыкка килә.

12. Депутат аның депутат статусыннан килеп чыккан вәкаләтләренә, шулай ук аңа дәүләт һәм жәмәгать органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан бирелгән рәсми һәм рәсми булмаган мәгълүматны матди-финанс һәм башка шәхси файда алу өчен кулланырга хокуклы түгел.

IV. Советта һәм аның органнарында депутатның этика кагыйдәләрен бозу белән бәйле мәсьәләләренә карау

13. Депутатның этика кагыйдәләрен бозуга бәйле мәсьәләләренә Совет (алга таба - Комиссия) тарафыннан төзелә торган законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясе карый. Комиссия утырышы комиссиянең билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге катнашында тулы хокуклы була. Карарлар катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

14. Комиссия:

- депутат тарафыннан этика кагыйдәләрен бозу ихтималы белән бәйле ситуацияләрдә депутатларга консультация бирә;
- депутатларның этика кагыйдәләрен бозу очракларын карый;
- Советка, Совет Рәисенә, Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлегә башлыгына депутатның этика кагыйдәләрен бозуы турында жибәрелгән рәсми мөрәжәгатьләренә карый;

- әлеге Кагыйдәләрдә каралган йогынты чаралары турында карарлар кабул итә;

- депутатның этик булмаган үз-үзен тотышы фактлары буенча Советка үз бәяләмәләрен бирә.

15. Комиссия этика кагыйдәләрен бозу белән бәйле мәсьәләләрне карый:

- депутат яисә депутатлар төркеменен язма гаризасы буенча;

- Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлегә Советы Рәисе, Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлегә башлыгы һәм аның урынбасарларының, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Бишнә авыл жирлегә Советы депутат комиссияләре рәисләренен язма мөрәҗәгатә буенча;

- дәүләт һәм җәмәгать органнарының, жирле үзидарә органнарының, оешмаларның, гражданның язма мөрәҗәгатә буенча, шулай ук, әгәр бу хакта карар комиссия утырышында күпчелек әгъзалары тарафыннан кабул иткән булса, үз инициативасы белән.

16. Комиссия этика кагыйдәләрен бозуга бәйле барлык мәсьәләләрне Комиссия утырышларында карый. Карау вакыты - гариза (мөрәҗәгать) теркәлгән көннән алып 15 календарь көн.

Комиссия ачык яки ябык утырышлар үткәрә. Утырыш формасы мәсьәләсә утырышта катнашкан комиссия әгъзаларының күпчелек тавышы белән хәл ителә. Шәхси мәгълүматларны, шәхси тормыш серләрен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләргә саклау өчен кирәк булганда, федераль законнар нигезендә, тикшерелә торган зат ризалыгына карамастан, ябык утырышлар үткәрелә.

Утырышка мөрәҗәгать итүчеләр һәм башка затлар чакырыла һәм тыңлана, аларның мәгълүматлары шартларны ачыкларга һәм объектив карар кабул итәргә ярдәм итә ала.

Тикшерелә торган депутатка тикшерү материаллары белән танышу, аңлатмалар һәм дәлиләр китерү, Комиссия утырышында шәхсән һәм (яисә) ышанычнамә буенча вәкил аша катнашу хокукы бирелә.

Комиссия сайлау комиссияләре, суд һәм прокуратура компетенцияләренә кагылышлы мәсьәләләргә карамый.

Гаризаларны (мөрәҗәгатьләргә) карау нәтиҗәләре буенча Комиссия этика кагыйдәләрен бозу фактын ачыклау турында яисә мондый хокук бозу булмау турында карар кабул итә һәм мөрәҗәгать итүчегә җавап җибәрә.

17. Комиссия этика кагыйдәләрен бозган депутатка карата түбәндәге йогынты чараларын куллана:

- депутатка этика кагыйдәләрен бозуга юл куелмавын күрсәтә;

- депутатның әдәпсез тәртибә ачык булса, депутатны ачыктан-ачык гафу үтенергә мәжбүр итә;

- депутатка шелтә белдерә.

18. Депутат Совет сессиясә барышында этика кагыйдәләрен бозган очракта, Совет:

- тиешле мәсьәләгә мөстәкыйль карарга;

- бу мәсьәләне карауны Комиссиягә тапшырырга.

19. Комиссиядә мәсьәләләрне карау инициаторы булган яисә этика кагыйдәләрен бозуда гаепләнүче депутатлар комиссия карарына Совет сессиясендә яисә гомуми тәртиптә судка шикаять бирергә хоуклы.

20. Комиссия әгъзасы булган депутат үзе тарафыннан этика кагыйдәләрен бозу турындагы гариза буенча комиссия утырышындагы тикшерүләрдә һәм тавыш бирүдә катнашмый.

21. Комиссия карарлары әхлакый характерга ия, юридик җаваплылык булмый һәм мандатны туктатуга китерми.